

NATUUR(BE)LEVEN IN DE GROENE RUIMTES VAN DE LEUVENSE BINNENSTAD

Nieuwsbrief nr.7

(30 oktober 2011)

Een gezamenlijk initiatief van: **Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud**
Natuurpunt Oost-Brabant & Natuurpunt Leuven
met de medewerking van: **Regionaal Landschap Dijleland**
en financiële steun van: **Provincie Vlaams-Brabant**

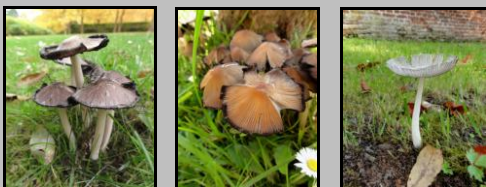
In dit nummer focussen we vooral op de mogelijkheden die inwoners zelf hebben om meer natuur in de stad te brengen. Deze nieuwsbrief gaat o.a. in op een aantal aspecten van het ecologisch "tuinieren". Dit kan breed geïnterpreteerd worden, want zelfs voor mensen met minder groene vingers zijn er mogelijkheden. Voor mensen zonder tuin kunnen gevelgroen of faunavoorzieningen een alternatief zijn. Het is onmogelijk om alle aspecten van de ecologische tuin te behandelen binnen de beperkte ruimte van deze nieuwsbrief. Toch geven we graag een aantal aandachtspunten mee, zodat iedereen een steentje kan bijdragen aan de stedelijke biodiversiteit.

De herfst is duidelijk gearriveerd...

Stadspark (Leuven)

De natuur leek nog enigszins te twijfelen door het warme weer van eind september. Sommige bomen wisten precies niet meer wat te doen: opnieuw in bloei komen of hun bladeren laten vallen en in rust gaan. Maar uiteindelijk is de herfst dan toch volledig doorgebroken in het stadsbeeld. Dit geeft niet alleen een boeiend spel van diverse herfstkleuren, maar ook paddenstoelen zijn nu meer dan anders aanwezig.

De herfst is bij uitstek de tijd van het jaar om op zoek te gaan naar paddenstoelen. Hoe natter het najaar, hoe meer paddenstoelen er overal te bewonderen zijn. Zoals o.a. deze inktzwammen. De nieuwe paddenstoelenatlas voor onze regio helpt je op weg: www.natuurbericht.nl/?id=6885

Natuur in de stadstuinen

De stadstuinen worden vaak over het hoofd gezien in het stedelijk groen- en natuurbesluit. Lokale besturen hebben er beleidsmatig ook niet zoveel op. Nochtans zijn stadstuinen heel belangrijk omdat ze een belangrijk aandeel van de groene open ruimte vormen. Al die kleine groene (natuur)hoekjes in de stad vormen een heus netwerk dat ten dienste kan staan van natuur en biodiversiteit. Door de hoge graad van versnippering zijn er soms wel heel wat barrières, zeker voor de grondgebonden dieren.

De soortenrijkdom in tuinen is soms verbazingwekkend hoog. Een studie in 19 tuinen in Vlaanderen leverde gemiddeld 160 plantensoorten op (incl. de cultuurvariëteiten) per tuin. In de steden - waar de tuinen veel kleiner zijn - ligt dit aantal meestal lager. Vanuit ecologisch standpunt moet natuurlijk een onderscheid gemaakt worden

Tuinen bevatten vaak een mengeling van inheemse en uitheemse planten.

tussen soorten die bewust zijn aangebracht en soorten die zich spontaan vestigen. Bovendien zitten er vaak heel wat exoten bij. Een studie in 267 tuinen in 5 Engelse steden toonde aan dat slechts 34 % van de meest frequent aangetroffen soorten inheems was. In sommige gevallen leiden uitheemse plantensoorten tot problemen wanneer ze zich massaal gaan verspreiden in de ruimere omgeving. De introductie van uitheemse soorten is dus niet altijd zonder gevaar: op termijn kan de diversiteit dalen. Een lijst van streekeigen plantensoorten vind je op www.plantvanhier.be.

Naast de planten zijn er ook heel wat dieren in onze tuin. Voor heel wat diersoorten zijn tuinen een belangrijk toevluchtsoord, bvb. voor onze (stads)vogels en voor egels, bijen en hommels, tuinvlinders, enz...

De oppervlakte aan tuinen in de stad

Een studie naar tuinen in Vlaanderen geeft aan dat binnensteden arm zijn aan tuinen, ook in Leuven. Hoewel er ook in de binnenstad verschillen zijn tussen buurten, is het oppervlaktepercentage er over het algemeen laag. Het gebied tussen een halve en één kilometer van het stadscentrum blijkt een sterke concentratie aan tuinen te bevatten. Verder van de stad neemt dat percentage weer af, aangezien er daar ook minder woningen zijn en meer andere open-ruimte-gebieden (o.a. landbouw, natuur, enz...).

Enkele misvattingen over ecologische tuinen

Ecologische tuinen dragen het sterkst bij aan de stedelijke biodiversiteit. Maar een ecologische tuin is vooral ook een gezonde en evenwichtige tuin. Dit heeft enorme voordelen. Doorgaans komen er minder plagen voor aangezien elke soort in toom wordt gehouden door zijn of haar natuurlijke vijanden. Slakken vormen bvb. de maaltijd van de vogels die je naar je tuin aangetrokken hebt door de aanplant van struiken en bomen (of door het hangen van nestkastjes). De slakkenpopulatie krijgt dus geen vrij spel. Indien men verstandig omgaat met de ecologische principes, dan zijn deze tuinen ook zeer mooi. Het is dus zeker niet zo dat je er enkel een onverzorgde "stadsjungle" aan overhoudt.

Ecologische tuinen vormen een dynamisch evenwicht.

Ook kleinere (voor)tuinen, gevels en daken hebben een zekere natuurwaarde.

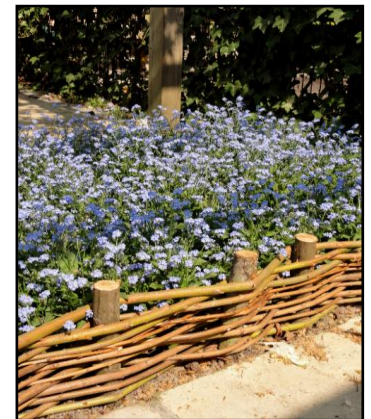
Een andere misvatting is dat je voor een ecologische tuin een grote tuin moet hebben (al is het wel zo dat de mogelijkheden daar uitgebreider zijn). Ook in kleinere tuinen zijn er nog heel wat voorzieningen mogelijk voor de fauna: nestkastjes, mussenpannen, insectenhôtels, waterelementen, takkenrillen, enz... Of wat dacht je van een eigen kunstnest voor gierzwaluwen. Voederplankjes in de winter zijn eveneens nuttig, maar men mag niet te lang blijven doorvoederen in het voorjaar. Tijdens strenge winters (én tijdens een hittegolf) kan je dieren een handje helpen bij hun zoektocht naar water. Breek geregeld ijslagen of voorzie een grote schotel met water in de zomer. Ijs moet je wel zéér voorzichtig breken, om onderwaterleven niet te storen.

Ook de voorzijde van je huis komt in aanmerking. In de voortuin kan je ecologisch te werk gaan. En als je geen voortuin hebt, dan kan je nog steeds overwegen om gevelgroen aan te planten of enkele bloembakken te bevestigen aan de vensterbank. Gevelgroen dien je wel aan te vragen bij de stad (www.leuven.be/leven/premies/geveltuin). Overweeg eventueel ook de aanleg van een groendak (op je huis, de garage of de tuinberging). Zowel voor gevelgroen als voor groendaken bestaan er subsidies.

In de Leuvense Kruidtuin kan je heel wat bijleren over ecologisch tuinieren. Je kan er ook je plantenkennis bijschaven. Ook op www.velt.be kan je terecht, o.a. voor een plantenzoeker waarmee je de juiste plant kunt kiezen.

Aandacht voor het plantenassortiment

In de ecologische tuin is het belangrijk om veel aandacht te besteden aan de aanplantingen zelf. Wissel (kleine) bomen af met dichte struiken en laagblijvende planten zodat voldoende variatie in de vegetatiestructuur ontstaat. Kies planten die aangepast zijn aan de groeiplaatsomstandigheden in je tuin, zodat ze minder gevoelig zijn voor ziekten. Laat kruidachtige muurvegetaties staan: verwijder enkel houtige planten die de muur wel beschadigen. Verder kan je de plantenkeuze afstemmen op de behoeften van vlinders en bijen. Er moet voldoende aanbod zijn van nectar en stuifmeel, maar er zijn nog tal van andere factoren die een rol spelen (zie o.a. www.bijenhelppdesk.nl). Zorg dat er bijna het hele jaar door planten in bloei staan. Wees alleszins ook voorzichtig bij de plantenkeuze. Sommige uitheemse planten die vroeger als sierplant werden aangeplant zijn zeer sterke woekeraars. Japanse duizendknoop en Reuzenbalsemien zijn hier goede voorbeelden van. Men noemt ze "invasieve exoten". Ze verspreiden zich zeer sterk buiten de tuinen en verdringen daar de inheemse beplanting. Op de website "Alternatieven voor invasieve planten" (www.alterias.be) lees je meer over deze problematiek.

Een doordacht plantenassortiment is de basis van je ecologische tuin.

Meer informatie

Wil je op de hoogte blijven van dit project? Volg dan de komende weken zeker de websites van de betrokken organisaties:

www.vhm.be - www.natuurpuntoostbrabant.be - www.natuurpuntleuven.be - www.rld.be - www.koesterburen.be

Tekst en ontwerp: Wim Verheyden
(vhm.infocentrum@skynet.be)

